

پیشگفتار

شماره ویژه مقالات منتخب همایش ملی ترجمه و رسانه

تاریخ سینمای ایران تقریباً به اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم باز می‌گردد؛ یعنی به اولین سال‌های ابعاد از سفر مظفرالدین‌شاه به فرانسه در سال ۱۲۸۰ که یک دستگاہ دوربین فیلم‌برداری با خود به ایران آورد. با ورود این چراغ جادوی شگفت‌انگیز به ایران، ایرانیان با سرگرمی تازه‌ای آشنا شدند. با باز شدن سالن‌های نمایش فیلم در تهران و شهرهای مختلف ایران، اولین نمونه‌های ترجمه رسانه نیز به وجود آمد. فیلم‌هایی که در ابتدا در سالن‌ها به نمایش گذاشته می‌شدند، بی‌صدا بودند. بینندگان عملاً صدایی از بازیگران نمی‌شنیدند و صدا و موسیقی را گروه موسیقی حاضر در سالن نمایش تولید می‌کرد. نبود فناوری برای ضبط صدای بازیگران در زمان فیلم‌برداری، فیلم‌سازان را مجبور کرده بود برای قابل فهم کردن هرچه بیشتر فیلم‌ها، از خود بازیگران کمک بگیرند و بازیگران تا جایی که می‌توانستند از طریق حرکات بدن و صورت خود برای رساندن مفهوم کمک می‌کردند. با وجود این، همچنان به گفتار نیاز بود؛ چون همه‌چیز با حرکات بدن قابل انتقال نبودند. برای حل این مشکل، استفاده از میان‌نویس پیشنهاد شد. میان‌نویس در واقع نمود اولیه زیرنویس است که در میان صحنه‌های فیلم نمایش داده می‌شد و درباره صحنه یا موقعیت فیلم به بیننده توضیحاتی می‌داد. اولین فیلم‌های صامت در اوایل ۱۳۰۰ از فرانسه به ایران وارد شدند. با توجه به اینکه میزان بی‌سوادی ایرانیان در آن زمان بسیار پایین بود، یعنی بیش از ۷۰ درصد توانایی خواندن نداشتند و کمتر کسی از مردم عادی با یک زبان خارجی آشنا بود، تنها راه دیلماج بود. دیلماج در واقع رابط بین بیننده و فیلم بود و میان‌نویس‌های فیلم‌ها را ترجمه یا بازخوانی می‌کرد و همچون پرده‌خوان، صحنه‌های فیلم را به زبان خود برای حضار در سالن نمایش به‌طور جذاب تفسیر و روایت می‌کرد. علاوه بر این، بعضی از صاحبان سالن‌های سینما در ایران به فکر ترجمه میان‌نویس‌ها به فارسی افتادند؛ هرچند همچنان به بازخوانی میان‌نویس‌های ترجمه‌شده برای حضار نیاز بود. ورود فیلم‌های

صدا دار در ایران، چالش‌های جدیدی با خود به همراه داشت. برعکس فیلم‌های صامت، فیلم‌های صدا دار با استقبال مردم مواجه نشدند. اتفاقاً، صدای این فیلم‌ها مشکل اصلی بود. فیلم‌ها مملو از گفتگو بود و سالن‌های سینما در آن زمان فاقد تجهیزات پیشرفته برای پخش با کیفیت صدای فیلم‌های صدا دار بودند. چندسالی استفاده مجدد از دیلماج و میان‌نویس نیاز سینما دارن ایرانی را برطرف کرد تا اینکه در سال ۱۳۲۵ فیلمی با نام «قرار ملاقات»^۱ محصول سال ۱۹۴۰ فرانسه به کوشش اسماعیل کوشان در ترکیه دوبله شد. دوبله این فیلم آنچنان موفقیت‌آمیز بود که بسیاری به دنبال دوبله فیلم به فارسی در دیگر کشورها افتانند. مثلاً در دهه ۱۳۳۰ آلکس آقابابیان با تأسیس استودیو داریوش فیلم در ایتالیا به دوبله فیلم‌های ایتالیایی به فارسی پرداخت. همزمان استودیوهای بسیاری در داخل ایران ایجاد شدند و کار دوبله در همان داخل ایران باقی ماند (ایشاری، ۱۹۷۹، نفیسی، ۲۰۱۱ الف و ب، عامری، ۲۰۱۸).

برخلاف دوبله، زیرنویس عمر نسبتاً کوتاهی در ایران دارد و می‌توان آغاز آن را اواخر دهه ۱۳۷۰ دانست؛ زمانی که فیلم‌های اغلب هالیوودی از طریق مجاری غیررسمی به صورت لوح فشرده^۲ وارد کشور می‌شدند. در این دوره با پدیده‌ای با عنوان «برای تقویت زبان انگلیسی» روبه‌رو می‌شویم که چند شرکت ظاهراً رسمی در ایران شروع به تولید و تکثیر فیلم‌های روز آمریکایی با زیرنویس فارسی می‌کنند و با عنوان «برای تقویت زبان انگلیسی» روانه بازار می‌کنند. هرچند این فیلم‌ها به صورت سانسور شده روانه بازار می‌شد، به نظر می‌رسد شرکت‌های که مسئول پخش این محصولات فرهنگی در بازار فرهنگی ایران بودند حتی مجوزهای لازم برای پخش و تکثیر این محصولات رسانه‌ای را نداشتند. در کنار این محصولات، گروهی دیگر به صورت غیرقانونی فیلم‌های روز جهان را از کشورهای شرق آسیا وارد ایران می‌کردند. این فیلم‌ها در تهران توسط مترجمان زیرنویس می‌شدند و یک نمونه به

1. Rendez-Vous

2. CD/DVD

یکی از کشورهای آسیایی فرستاده می‌شد تا روی فیلم‌های اصلی گذاشته شود و بعد به صورت انبوه وارد کشور می‌شد. با گسترش دسترسی به شبکه اینترنت در ایران، فرایند تولید زیرنویس دیگر حالت فیزیکی خود را از دست می‌دهد به سطح اینترنت کشیده شد. مثلاً وبسایتی همچون «فارسی سابتایتل» بزرگ‌ترین سرویس دهنده زیرنویس فارسی فیلم و سریال‌های روزی دنیا شد؛ یا انجمن «سیمپسون‌ها» که در سال ۱۳۸۷ کار خود را در زمینه ترجمه و زیرنویس مجموعه کارتون سیمپسون‌ها^۱ (۱۹۸۹-۱۳۸۷) آغاز کرد و انجمن «دمتور» که فعالیت خود در زمینه هری پاتر در اواخر سال ۱۳۸۴ آغاز کرد. در حال حاضر هم وبسایت‌های قانونی و غیرقانونی بسیاری به زیرنویس مشغول‌اند (جلیلی، ۱۳۸۰؛ معتمدی، ۱۳۹۰؛ شجری‌کهن، ۱۳۹۰).

در کنار دو شیوه اصلی دوبله و زیرنویس، شیوه سومی با عنوان برصدا^۲ وجود دارد که برای ترجمه برنامه‌های مستند و مصاحبه‌های خبری به کار می‌رود. تاکنون، مستندهای پخش شده از شبکه‌های ملی با استفاده از برصدا پخش می‌شده‌اند. در مصاحبه‌های خبری هم شیوه برصدا اولویت داشته است. برصدا شیوه‌ای است که مانند دوبله به صورت صداگذاری انجام می‌شود. در برصدا صدای گفتگوهای اصلی حذف نمی‌شود، بلکه به صورت بسیار خفیف در زیر صدای ترجمه شده قابل شنیدن است، این در حالی است که در دوبله صدا بازیگران اصلی اصلاً شنیده نمی‌شود. در برصدا ابتدا صدای اصلی، چند ثانیه به صورت واضح شنیده می‌شود و سپس حجم صدای اصلی کم شده و صدای ترجمه آغاز می‌شود. گاهی هم ترجمه زودتر تمام می‌شود و مجدداً حجم صدای اصلی به حالت اولیه بر می‌گردد و بیننده می‌تواند چند ثانیه از صدای اصلی را بشنود.

تدریس ترجمه دیداری شنیداری به سال ۱۳۶۹ بر می‌گردد؛ زمانی که درسی با عنوان «ترجمه نوار و فیلم ۱ و ۲» به سرفصل کارشناسی آموزش مترجم اضافه شد

-
1. The Simpsons
 2. Voice-over

(شورای عالی برنامه‌ریزی، ۱۳۶۹). در سال ۱۳۹۶، سرفصل دوره کارشناسی آموزش مترجم دچار تغییرات اساسی بسیار شد و واحد درسی «ترجمه نوار و فیلم» به «ترجمه چندرسانه‌ای (دوسویه)» تغییر پیدا کرد (شورای تحول و ارتقای علوم انسانی، ۱۳۹۶). در بازنگری سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد مترجمی زبان انگلیسی توسط دکتر مسعود خوش‌سلیقه در سال ۱۳۹۷ در دانشگاه فردوسی مشهد، درسی با عنوان «ترجمه دیداری‌شنیداری» اضافه شد. در دوره دکتری مطالعات ترجمه نیز، سه درس دو واحدی، با عنوان «نظریه‌های ترجمه چندرسانه‌ای»، «آموزش ترجمه چندرسانه‌ای» و «روش تحقیق ترجمه چندرسانه‌ای» وجود دارد که البته جزو دروس اختیاری دوره است و بستگی به دانشگاه ارائه‌کننده دکتری دارد.

اولین پژوهش‌ها در ترجمه دیداری‌شنیداری در حوزه دانشگاهی را باید در پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد جستجو کرد و پژوهش‌های مستقل بسیار دیگری هم به انجام رسیده است که تعدادی از آن‌ها در مجلات شاخص بین‌المللی به چاپ رسیده‌اند. اولین کتاب تخصصی به زبان فارسی در حوزه ترجمه دیداری‌شنیداری هم در سال ۱۳۹۸ از سوی دانشگاه فردوسی مشهد به چاپ رسید (خوش‌سلیقه، عامری و نوروزی، ۱۳۹۸).

به‌منظور ارائه نقشه‌ای مفهومی از اهم پژوهش‌های غیرپایان‌نامه‌ای که تا کنون انجام و منتشر شده، می‌توان به فهرستی به شرح زیر در چهار دسته اصلی شامل، دوبله، زیرنویس، برصدا، مطالعات رسانه اشاره کرد. این دسته‌بندی کلی بوده و برخی از پژوهش‌ها از دیگر منظرها در دیگر دسته‌ها نیز می‌توانند جای بگیرند.

• دوبله

- ترجمه آماتور یا غیرحرفه‌ای (نورد، خوش‌سلیقه و عامری، ۲۰۱۵)
- سانسور و ایدئولوژی (قوامی عادل، ۲۰۱۰ ب؛ خوش‌سلیقه و عامری، ۲۰۱۴، ۲۰۱۶ ب؛ کنویسی، عمر و جلالیان دقیق، ۲۰۱۶؛ صدیقی و ناجیان تبریزی، ۲۰۱۲)
- راهبردهای ترجمه (قمی، ۲۰۰۹، ۲۰۱۲)

- جنسیت و زنان (قوامی عادل، ۲۰۱۰ الف؛ خوش سلیقه، اریس و عامری، ۲۰۱۹)
- ترجمه آهنگ‌ها در دوبله (خوش سلیقه و عامری، ۲۰۱۶ الف؛ محمدعلیزاده سامانی، هاشمی و خوش سلیقه، ۱۳۹۸)
- دریافت و مخاطب دوبله (عامری، خوش سلیقه و خزاعی فرید، ۱۳۹۴، ۲۰۱۸؛ عامری و خوش سلیقه ۲۰۱۸ الف؛ خوش سلیقه، پیش قدم، رحمانی و عامری، ۲۰۱۸)
- تاریخ ترجمه (عامری، ۲۰۱۸)
- ترجمه و دوبله مجدد (خوش سلیقه، ۲۰۱۹؛ عالم‌زاده و خوش سلیقه، در دست چاپ)
- زیرنویس
 - ترجمه آماتور یا غیر حرفه‌ای
 - فرایند ترجمه آماتور یا غیر حرفه‌ای (عامری و خوش سلیقه، ۲۰۱۹؛ خوش سلیقه و فاضلی حق‌پناه، ۱۳۹۵)
 - مترجمان آماتور یا غیر حرفه‌ای (عامری و خوش سلیقه، در دست چاپ؛ فاضلی حق‌پناه و خوش سلیقه، ۱۳۹۷)
 - شیوه‌های ترجمه در ترجمه آماتور یا غیر حرفه‌ای (عامری و قاضی‌زاده، ۲۰۱۵؛ خوش سلیقه، عامری و مهدیزادخانی، ۲۰۱۸؛ رضوانی سیچانی و افروز، ۲۰۱۸؛ ملانظر و نصرالهی، ۲۰۱۷)
 - دریافت و مخاطب زیرنویس (خوش سلیقه، عامری، خواجه‌پور و شکوهمند، ۲۰۱۹؛ زاهدی و خوش سلیقه، ۱۳۹۸؛ عبدی و خوش سلیقه، ۲۰۱۸)
 - زیرنویس و التقاط (ملانظر و خلیلی، ۲۰۱۲)
 - آموزش زیرنویس (خوش سلیقه و عامری، ۲۰۱۷؛ رستگارمقدم تفتی، خوش سلیقه و پیش قدم، در دست چاپ)

○ زیرنویس برای ناشنویان و کم‌شنویان (شکوه‌مند و خوش‌سلیقه، ۲۰۱۹،
در دست چاپ)

• برصدا

○ شیوه‌های ترجمه برصدا برای مستند (خوش‌سلیقه و عامری، ۲۰۱۶ ج)

○ شیوه‌های ترجمه برصدا برای خبر (عامری و خوش‌سلیقه، ۲۰۱۸ ب)

• مطالعات رسانه

○ ترجمه و نشانه‌نظام گرافیکی (مهدیزادخانی و خوش‌سلیقه، ۱۳۹۶، ۲۰۱۹)

○ جامعه‌شناسی مترجم (خوش‌سلیقه، کافی و نورانی، ۲۰۱۸)

با توجه به خلأ موجود در فضای دانشگاهی کشور در زمینه ترجمه رسانه از یک سو و افزایش و علاقه روزافزون اعضای هیات علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی مطالعات ترجمه دانشگاه فردوسی مشهد از سوی دیگر، و با اتکا به برگزاری موفقیت‌آمیز همایش‌های اخیر در سال‌های ۱۳۹۱، ۱۳۹۴ و ۱۳۹۶، گروه زبان انگلیسی دانشگاه فردوسی مشهد، همایش ملی ترجمه و رسانه را در اردیبهشت ۱۳۹۸ در دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد برگزار نمود. هدف از برگزاری این همایش فراهم‌آوردن فضایی چندرشته‌ای برای بحث و بررسی مسائل میان‌رشته‌ای و متنوع حوزه در حال گسترش ترجمه در بسترهای مختلف انواع رسانه بود. بدین‌منظور، این همایش میزبان پژوهشگران، دانشجویان و فعالان حرفه‌ای حوزه ترجمه و رسانه در بستر زبان‌های مختلفی مانند انگلیسی، فرانسه، عربی، ایتالیایی، روسی و فارسی بود که بررسی یافته‌های نوین درباره جنبه‌های مختلف ترجمه رسانه از جمله فرایند، فناوری، تاریخ، شناخت، دریافت، کیفیت، آموزش، اقتصاد، روش‌شناسی پژوهش، اخلاق، ایدئولوژی و سیاست پرداختند.

با موافقت هیئت تحریریه فصلنامه مطالعات زبان و ترجمه، اولین شماره دوره ۵۲،

به انتشار مقالات کامل منتخب همایش ترجمه و رسانه اختصاص داده شد.

افراد بسیاری در برنامه‌ریزی و برگزاری این همایش کمک کرده‌اند که بدون

کمک‌ها و حمایت آن‌ها برگزاری این همایش علمی مقدور نبود. تقدیر ویژه شایسته

اعضای هیئت علمی گروه زبان انگلیسی، اعضای خارجی کمیته علمی و اجرایی این همایش است. دبیر همایش، به‌طور ویژه، از همکاری آقای سعید عامری در هماهنگی‌های امور علمی همایش و در گردآوری این شماره ویژه، و از همکاری آقای عبدالله نوروزی در ساماندهی امور اجرایی و اداری همایش صمیمانه قدردانی می‌نماید. از حمایت‌های مؤثر پایگاه استنادی جهان اسلام (ISC) و مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری (RICeST) نیز قدردانی می‌گردد.

مسعود خوش‌سلیقه

سردبیر مجله مطالعات زبان و ترجمه

دبیر همایش ترجمه و رسانه

کتابنامه

- جلیلی، الف. (۱۳۸۰). سی‌دی فیلم‌های روز جهان، با زیرنویس فارسی برای تقویت زبان انگلیسی. مجله فیلم، ۲۷۲، ۳۲-۳۳.
- خوش‌سلیقه، م.، عامری، س.، و نوروزی، ع. (۱۳۹۸). ترجمه دیداری‌شنیداری: مفاهیم و اصطلاحات. مشهد، ایران: انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد.
- خوش‌سلیقه، م.، و فاضلی حق‌پناه، ا. (۱۳۹۵). فرایند و ویژگی‌های زیرنویس غیرحرفه‌ای در ایران. مطالعات زبان و ترجمه، ۴۹(۲)، ۶۷-۹۵.
- رستگارمقدم تفتی، م.، خوش‌سلیقه، م.، و پیش‌قدم، ر. (در دست چاپ). بررسی ارتباط آموزش زیرنویس برنامه‌های دیداری‌شنیداری و دیدگاه دانشجویان زبان به مهارت‌های کار تیمی. جستارهای زبانی.
- زاهدی، ص.، و خوش‌سلیقه، م. (۱۳۹۸). مقایسه حرکات چشمی در خوانش واژگان قاموسی و دستوری زیرنویس‌های فارسی با استفاده از فناوری ردیاب چشمی. جستارهای زبانی، ۱۰(۴)، ۲۱-۳۴.
- شجری‌کهن، ش. (۱۳۹۰). شکل‌گیری پدیده زیرنویس فارسی: دیروز و امروز. مجله فیلم، ۴۳۴، ۳۱-۳۴.

شکوهمند، ف.، و خوش سلیقه، م. (در دست چاپ). زیرنویس ناشنویان و کمشنویان در ایران: مطالعه موردی ویژگی‌های متنی زیرنویس درون زبانی. جستارهای زبانی. شورای تحول و ارتقای علوم انسانی. (۱۳۹۶). برنامه درسی بازنگری شده دوره: کارشناسی پیوسته رشته مترجمی زبان انگلیسی. برگرفته از:

http://hes.msrt.ir/uploads/T_Education/1524306471_1.pdf

شورای عالی برنامه‌ریزی. (۱۳۶۹). مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس دوره کارشناسی پیوسته مترجمی زبان انگلیسی. برگرفته از:

http://hes.msrt.ir/uploads/T_Education/Educ_6461_0.pdf

عامری، س.، خوش سلیقه، م.، و خزاعی فرید. ع. (۱۳۹۴). هنجارهای انتظاری بینندگان ایرانی برنامه‌های دوبله شده به فارسی: پژوهشی اکتشافی. *مطالعات ترجمه*، ۱۳(۵۱)، ۲۱-۳۷. فاضلی حق پناه، ا.، و خوش سلیقه، م. (۱۳۹۷). انگیزه‌ها و دلایل طرفدارزیرنویسی فیلم‌ها و سریال‌های کره‌ای. *مطالعات زبان و ترجمه*، ۵۱(۴)، ۱-۲۰.

محمد علیزاده سامانی، ب.، هاشمی، م.، و خوش سلیقه، م. (۱۳۹۸). بررسی ترجمه و آوازش آهنگ‌ها در پویانمایی‌های دوبله شده به فارسی. *تقد زبان و ادبیات خارجی*، ۱۶(۲۲)، ۲۷۱-۲۹۵. معتمدی، الف. (۱۳۹۰). سیری در آشفته بازار زیرنویس فارسی در شبکه قاجاق فیلم همه چیز درباره زیرنویس فارسی فیلم‌ها و سریال‌های روز. *مجله فیلم*، ۴۳۴، ۲۶-۳۱. مهدیزادخانی، م.، و خوش سلیقه، م. (۱۳۹۶). ترجمه نشانه‌نظام گرافیکی: مطالعه موردی دو نسخه دوبله حرفه‌ای. *مطالعات زبان و ترجمه*، ۵۰(۳)، ۴۹-۶۹.

- Abdi, Z., & Khoshsaligheh, M. (2018). Applying multimodal transcription to Persian subtitling. *Studies about Languages*, 32, 21-38.
- Alemzadeh, E., & Khoshsaligheh, M. (forthcoming). The issue of ideology in redubbed english feature films in Iran. *Journal of Intercultural Communication Research*.
- Ameri, S. (2018). A Review of Zhirafar, Ahmad (2014). A comprehensive history of dubbing into Persian in Iran. *Sendebare*, 29, 355-359.
- Ameri, S., & Khoshsaligheh, M. (2018a). Exploring the attitudes and expectations of Iranian Audiences in terms of professional dubbing into Persian. *Hermes*, 57, 175-193.
- Ameri, S., & Khoshsaligheh, M. (2018b). Voice-over translation of news programs on television: Evidence from Iran. *Hikma*, 17, 9-32.
- Ameri, S., & Khoshsaligheh, M. (2019). Iranian amateur subtitling apparatus: A qualitative investigation. *Mutatis Mutandis*, 12(2), 431-541. doi: 10.27533/udea.mut.v12n2a08

- Ameri, S., Khoshsaligheh, M., & Khazae Farid, A. (2018). The reception of Persian dubbing: A survey on preferences and perception of quality standards in Iran. *Perspectives: Studies in Translation Theory and Practice*, 26(3), 435-451. doi:10.1080/0907676X.2017.1359323
- Ghomi, P. (2009). English-Persian dubbed cartoons: Strategies applied in dubbing signifying codes. *Iranian Translation Studies Quarterly* 7(2), 49-92.
- Ghomi, P. (2012). Dubbing cartoons: Synchronization fostering humor. *Iranian Translation Studies Quarterly* 9(1), 63-78.
- Issari, M. A. (1979). *A historical and analytical study of the advent and development of cinema and motion picture production in Iran (1900-1965)*. (Unpublished doctoral dissertation), University of Southern California, California, CA.
- Kenevisi, M. S., Omar, H. C., & Daghigh, A. J. (2016). Manipulation in dubbing: The translation of English-language films into Persian *Altre Modernità*, 15(Special Issue), 201-214.
- Khoshsaligheh, M. (2019, February). *Audiovisual retranslation in Iran and the socio-cultural premises of the time*. Paper presented at National Conference on New Trends in Applied Linguistics and Translation Studies: Facets of Interculturality in Language Teaching and Translation Studies, Isfahan. Sheikhbahae University.
- Khoshsaligheh, M., & Ameri, S. (2014). Translation of taboos in dubbed American crime movies into Persian. *T&I REVIEW*, 4, 25-50.
- Khoshsaligheh, M., & Ameri, S. (2016a). Exploring the singability of songs in a monster in Paris dubbed into Persian. *Asia Pacific Translation and Intercultural Studies*, 3(3), 76-90. doi:10.1080/23306343.2015.1129781
- Khoshsaligheh, M., & Ameri, S. (2016b). Ideological considerations and practice in official dubbing in Iran. *Altre Modernità*, 15(Special Issue), 232-250. doi:10.13130/2035-7680/6864
- Khoshsaligheh, M., & Ameri, S. (2016c). Synchrony strategies in voiced-over English nature documentaries into Persian: implications for research and training. *Journal of Media Practice*, 17(1), 48-68. doi:10.1080/14682753.2016.1160562
- Khoshsaligheh, M., & Ameri, S. (2017). *Didactics of audiovisual translation in Iran so far: Prospects and solutions*. Paper presented at the National Conference on Interdisciplinary Approaches to Translation Education, Tehran, Iran.
- Khoshsaligheh, M., Ameri, S., & Mehdizadkhani, M. (2018). A socio-cultural study of taboo rendition in Persian fansubbing: An issue of resistance. *Language and Intercultural Communication*, 18(6), 663-680. doi:10.1080/14708477.2017.1377211
- Khoshsaligheh, M., Ameri, S., Khajepour, B., & Shokoohmand, F. (2019). Amateur subtitling in a dubbing country: The reception of Iranian audience. *Observatorio*, 13(3), 71-94.

- Khoshsaligheh, M., Eriss, A., & Ameri, S. (2019). The portrayal of women in English films localized into Persian. *International Journal of Society, Culture & Language*, 7(2), 40-51.
- Khoshsaligheh, M., Kafi, M., & Noorani, N. (2018). Translators' image in Iranian feature films: A sociological perspective. *FORUM*, 16(2), 324-340. doi: 10.1075/forum.16031.kho
- Khoshsaligheh, M., Pishghadam, R., Rahmani, S., & Ameri, S. (2018). Relevance of Emotioncy in Dubbing Preference: A Quantitative Inquiry. *Translation and Interpreting*, 10(1), 75-91. doi:10.12807/ti.110201.2018.a
- Mehdizadkhani, M., & Khoshsaligheh, M. (2019). Insertion or voice-off in rendition of graphic codes: An experiment in Persian dubbing. *Visual Communication*. doi: 10.1177/1470357219838599
- Mollanazar, H., & Khalili, M. (2012). Linguistic and cultural hybridity in subtitling. *Iranian Translation Studies Quarterly* 9(4), 45-62.
- Mollanazar, H., & Nasrollahi, Z. (2017). Official and non-official subtitles in Iran: A comparative study. In M. Deckert (Ed.), *Audiovisual translation – Research and use* (pp. 155-178). Bern, Switzerland: Peter Lang.
- Naficy, H. (2011a). *A social history of Iranian cinema: The artisanal era, 1897–1941* (Vol. 1). London, England: Duke University Press.
- Naficy, H. (2011b). *A social history of Iranian cinema: The industrializing years, 1941–1978* (Vol. 2). London, England: Duke University Press.
- Nord, C., Khoshsaligheh, M., & Ameri, S. (2015). Socio-cultural and technical issues in non-expert dubbing: A case study. *International Journal of Society, Culture & Language*, 3(1), 1-16.
- Qavami Adel, M. (2010a). Censorship in dubbed movies. *Iranian Translation Studies Quarterly*, 8(3), 72-82.
- Qavami Adel, M. (2010b). Representation of gender relations in AVT. *Iranian Translation Studies Quarterly*, 8(1), 31-50.
- Rezvani Sichani, B., & Afrouz, M. (2019). A curious case of taboo rendition in Persian AVT. *Translation Studies Quarterly*, 16(63), 23-38.
- Sedighi, A., & Najian Tabrizi, S. (2012). On audiovisual translation: The effect of norms of dubbing taboos into Persian movies after the Islamic revolution in Iran. *Language and Translation*, 3(1), 37-49.
- Shokoohmand, F., & Khoshsaligheh, M. (2019). Audiovisual accessibility for the deaf and the hard of hearing in Iran. *New Voices in Translation Studies*. 15(21), 62-92.